

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та світової літератури імені
професора Олега Мішукова

КЕЙС-МЕТОД ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО
НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЛЦЕЇ

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 08-251М групи
Спеціальності 014 Середня освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми «Середня освіта (мова і
література англійська)»
Бозняк Марина Юріївна
Керівник: к. пед. н., доц. Кіщенко
Юлія Володимирівна
Рецензент: Радецька Ірина
Валентинівна, учитель вищої
кваліфікаційної категорії, учитель-
методист, заступник директора з
навчально-виховної роботи
Херсонської гімназії № 6

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження	6
1.1 Поняття інтерактивності в освітньому процесі	6
1.2 Основні методи інтерактивного навчання	11
РОЗДІЛ 2. Особливості застосування кейс-методів на уроках англійської мови	20
2.1 Case-study як метод інтерактивного навчання англійської мови в ліцеї	20
2.2 Методичні рекомендації щодо застосування кейсів на уроках англійської мови	25
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39

ВСТУП

Сучасна українська школа має на меті відокремитись від традиційного навчання, знайти більш ефективні методи роботи з учнями, урізноманітнити навчальний процес та сформувати творчу особистість учня. Оскільки за традиційної системи навчання учні отримують знання в готовій формі, вчителю необхідно підібрати оптимальні методи навчання, які допоможуть розкрити потенціал кожного учня та забезпечать активну взаємодію не тільки між вчителем та учнями, а й між самими учнями.

З кожним роком, інтерактивні методи навчання все частіше зустрічаються в роботі сучасного педагога, адже вони опираються на систему самостійного та індивідуального пошуку знань, в наслідок чого відбувається розвиток особистості учня. Крім цього, метод case-study є одним із нових та результативних інтерактивних методів навчання, який забезпечує активну взаємодію між учнями у пошуку нових знань та у ході формування нових навичок.

Велика кількість науковців та дослідників продовжують займатися дослідженням інтерактивних методів, серед яких О. І. Сидоренко, Н. П. Волкова, В. О. Сухомлинський, Ю. П. Сурмін, В. В. Лобода, В. І. Староста, В. І. Чуба, О. О. Попадич, В. Ф. Шаталов, Ш. О. Амонашвілі, О. І. Пометун, Н. С. Мурадова, Т. І. Коваль, Н. П. Кочубей та ін. О. І. Пометун в «Енциклопедії інтерактивного навчання» виствітлює сутність інтерактивного навчання та описує основні інтерактивні методи та прийоми навчання [21]. Ю. П. Сурмін досліджує переваги та недоліки кейс-методу, а також проблеми його впровадження в освітню систему [30].

Для вчителя іноземних мов важливо створити особливе середовище діяльності, в якому учні відчують необхідність отримати нові знання з їхнім подальшим практичним застосуванням. Вважаємо,

що використання кейс-методу на уроках англійської мови є одним з актуальних та ефективних інтерактивних методів навчання. Однак, практичне питання застосування методу case-study у ході освітнього процесу ще не було всебічно охоплене та висвітлене в навчально-методичних працях. Отже, вважаємо тему нашої дослідницької роботи **«Кейс-метод як форма інтерактивного навчання на уроках англійської мови в ліцеї»** сучасною та актуальною.

Мета нашого дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні ефективності застосування кейс-методу та створенні відповідних кейсів на уроках англійської мови в ліцеї.

Відповідно до окресленої мети було поставлені такі **завдання**:

1. Дослідити особливості інтерактивності в освітньому процесі, розглянути її головні принципи.
2. Розглянути й описати основні методи інтерактивного навчання.
3. Дати визначення поняття «case-study» як метода інтерактивного навчання англійської мови в ліцеї.
4. Створити систему вправ на основі інтерактивного методу case-study для уроків англійської мови в ліцеї.

Об'єкт дослідження – інтерактивні методи навчання англійської мови на засадах новітньої освіти.

Предмет дослідження – ефективність застосування кейс-методу на уроках англійської мови в ліцеї.

Методи дослідження, які були застосовані в роботі: теоретичні методи: аналіз та синтез, зіставлення, систематизація, узагальнення науково-методичної літератури за темою роботи.

Наукова новизна та практичне значення дослідження полягає в виявленні теоретичних засад, а також розробці системи кейсів, які підвищують ефективність навчального процесу та можуть бути використані в майбутньому вчителями на уроках англійської мови.

Апробація результатів дослідження. Основні результати роботи було обговорено й схвалено на засіданнях кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова. За темою кваліфікаційної роботи було опубліковано статтю в електронному альманасі «Магістерські студії» (Херсон, 2022).

Структура. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Поняття інтерактивності в освітньому процесі

Впровадження нових методів викладання є необхідним для вдосконалення освітнього процесу. А організацією даного процесу займається вчитель, який в даний час вважається невід'ємною сполучною ланкою між сучасною учнівською молоддю та майбутнім технологічним світом [27].

Відповідно до Закону України «Про освіту» освітній процес тлумачиться як «система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» [24]. Тож, інтерактивні методи забезпечують відповідні умови для формування навчальної та життєвої компетентностей учнів.

Дослідженням інтерактивного навчання займалися науковці й вчителі-новатори, а саме В. О. Сухомлинський, В. Ф. Шаталов, Ш. О. Амонашвілі. Проте в часи Радянського Союзу елементи інтерактивності не були задіяні, оскільки на першому місці був комбінований урок.

Проте наприкінці ХХ ст. інтерактивні технології ставали все більш популярними та використовувалися в теорії та практиці при викладанні різних дисциплін у США та Західній Європі. У 80-х рр. в штаті Мерілен, США було проведено дослідження, суть якого полягало в тому, що при застосуванні інтерактивних методів навчання, процент опанування матеріалу різко збільшується. Так як дане навчання не тільки впливає на свідомість учня, а також на його емоції, почуття, дії тощо [22].

Пропонуємо показати за допомогою рис. 1.1 результати цього дослідження для наочності:

Рис. 1.1. Піраміда навчання

За допомогою результатів, які зазначені в «Піраміді навчання», можна зробити висновок, що чим більше учень є активним в процесі оволодіння, тим більше матеріалу ним опановується.

Як стверджує Н. П. Волкова, інтерактивне навчання являє собою особливий спосіб організації навчальної діяльності учнів, в якому формується зручна та практична навчальна атмосфера, де кожен учень має можливість проявити свої сильні сторони, розумову здатність та відчутти особистий успіх в процесі занять [7, с. 13].

Професорка О. І. Пометун описала поняття «інтерактивне навчання» наступним чином. Вчитель організовує урок шляхом застосування певного комплексу прийомів, методів та способів навчального процесу, який ґрунтується на паритетності, тобто рівноправні стосунки учня й педагога, різносторонньому спілкуванні, взаємозв'язок та посилена учнівська активність [21, с. 7].

Слід додати, що на думку О. І. Пометун метою інтерактивної освіти є «створення педагогом умов навчання, за яких учень сам

відкриватиме, здобуватиме й конструюватиме знання та власну компетентність у різних галузях життя» [21, с. 8].

Таким чином, дослідниця стверджує, що основою інтерактивного навчання є активність школярів. Дана активність задається не тільки методом, а також освітнім середовищем.

Існує низка основних принципів інтерактивного навчання. Пропонуємо їх детальніше розглянути.

1. Принцип активної діяльності, де учасникам групи необхідно активно взаємодіяти в процесі комунікації.
2. Зворотній зв'язок, де учасники виражають один одному власні ідеї та думки, які стосуються поставленої мети. Використовуючи активний зворотній зв'язок, учні мають змогу побачити реакцію незнайомих людей щодо свого стилю мислення, рис поведінки, особливостей комунікації.
3. Принцип дослідження, де учні активно беруть участь у пошуку та аналізі нових суджень та ідей, а також шляхи розв'язання певних питань.
4. Довіра під час спілкування, де довіра вважається найголовнішим компонентом під час роботи учнів та вчителя, адже саме на неї направлена особлива організація простору учасників групи у ході проведення уроків.
5. Принцип рівноправності або паритету, де педагог не має на меті нав'язувати особисту думку або ідею учням. При цьому, вчитель взаємодіє на одному рівні з ними. Натомість кожен учасник має можливість реалізувати себе в ролі лідера [5, с. 11].

До організації процесу навчання іноземної мови відносять дві форми – активну та пасивну.

1. Пасивна – де учень є пасивним слухачем, тобто засвоює новий матеріал за допомогою лекцій та демонстрацій.

2. Активна – учень взаємодіє з учителем, беручи активну участь в освітньому процесі.

Так, активна форма включає в себе не тільки не інтерактивне навчання (учень виконує вправи та завдання самостійно), а й інтерактивне (певна взаємодія (комунікація) учнів шляхом бесіди, фронтального опитування, дискусії тощо) [9].

За даними Н. С. Мурадової, інтерактивне навчання – це навчання, яке приділяє основну увагу процесу комунікації. Для того, щоб процес навчання був більш ефективним, треба враховувати наступні складові спілкування: комунікативна складова (передавання та утримання як вербальної, так і невербальної інформації), перцептивна (розуміння й сприймання людьми один одного), а також – інтерактивна складова (взаємодія за допомогою колективної діяльності) [9, с. 60].

Варто відзначити, що в процесі традиційного навчання вчитель сприймається посередником та так званим «фільтром», оскільки він пропускає через себе навчальний матеріал. А ось під час інтерактивного навчання, учень постає джерелом матеріалу завдяки існуючому досвіду (знання, уміння, навички), а також шляхом безпосередньої взаємодії між учнями. Виходить, що інтерактивне навчання свідчить про конкретний порядок, а саме навчально-пізнавальної діяльності між учасником освітнього процесу та освітнього середовища [13].

Втілення інтерактивних методів можливе лише в тому випадку, коли існує проблема та шлях її вирішення в шкільних групах. Вчитель виконує функцію помічника учнів під час їхньої активної діяльності з навчальною інформацією, а ще, на нашу думку, найголовнішу функцію – функцію керівника самостійної роботи учнів, втілюючи норми педагогіки співпраці. Педагог направляє учнів самостійно досліджувати та знаходити знання, а не дає вже готові.

На відміну від традиційного навчання, в інтерактивному взаємодія з вчителем змінюється. Тобто активність вчителя передається активності учнів, при цьому педагогу необхідно організувати певні умови для цієї передачі. Ситуації, де присутня відкритість у стосунках між учасниками групи, будуть формуватися тільки за умов вірної організації освітнього процесу [13].

Дослідження науковців демонструють, що інтерактивне навчання є більш ефективним ніж традиційне, адже містить в собі наступні переваги:

1. В процесі навчання кожен учасник групи залучений до спільної діяльності, а отже учні набувають навичок взаємодії в команді.
2. Формування особистісних рис учасників один до одного, а саме: доброзичливість, толерантність, прихильність та повага.
3. У кожного учня є можливість для формування та висловлювання власної думки.
4. Продукування так званої «ситуації успіху».
5. Формування та удосконалення навичок люб'язного та шанобливого спілкування, а також навички аргументування особистої точки зору та переконань.
6. Кожен суб'єкт групи під час навчання докладає зусиль для виявлення альтернативного та колективного рішення певного питання.
7. Учасники мають можливість за нетривалий відрізок часу засвоїти значну кількість нового матеріалу [2].

Науковці В. І. Староста та О. О. Попадич зазначають, що інтерактивне навчання має перевагу над традиційним, адже традиційне більше підходить для самостійної роботи учнів. А от завдяки інтерактивному, в учнів розвиваються творчі здібності, вміння збирати та опрацьовувати потрібний матеріал. Крім цього, інтерактивність

мотивує та залучає зацікавленість учнів до навчального процесу, а також навчає знаходити вирішення проблеми. Слід відзначити, що за допомогою інтерактивних методів розвиваються вміння та навички, які зустрічаються під час занять. Проте, одночасно з цим, удосконалюються навички, корисні та необхідні для звичайного життя, а саме: навички аналітичного мислення, уміння об'єднувати різні явища або випадки в причинно-наслідкові ряди, знання того, як правильно та відповідно поводити себе в невідомій ситуації [29, с. 97 – 98].

Отже, можемо зробити висновок, що інтерактивне навчання має на меті організацію зручних умов навчання, де кожен учасник колективу реалізує особистісні розумові та творчі здібності. Розглянувши «Піраміду навчання», ми бачимо, що чим більшою є активність учня під час пізнання, то тим більше він зможе засвоїти інформації за допомогою інтерактивних методів. Інтерактивне навчання має набагато більше плюсів, на противагу традиційному, адже використовуючи інтерактивні методи, учень розвиває та підвищує рівень не тільки своїх знань, навичок на уроці, а й також у повсякденних ситуаціях.

Далі вважаємо за необхідне розглянути основні методи інтерактивного процесу навчання, тому що за допомогою них учні краще опановують нову інформацію.

1.2. Основні методи інтерактивного навчання

Проведений аналіз наукових документів та праць різноманітних дослідників виявив, що на думку багатьох вчених, методи інтерактивного навчання дають змогу учням не тільки розкрити їхні творчі здібності в ході навчального процесу, а й допомагають виходити із зони комфорту, тобто перейняти на себе роль вчителя або лідера групи. Адже для кожного учня не так просто подолати свої внутрішні переживання та страхи. Тому, завдяки взаємодії учнів між собою,

інтерактивні методи забезпечують активність кожного учасника групи під час заняття.

Варто зауважити визначення поняття «метод» в нашій науково-дослідницькій роботі. На думку О. Б. Тарнопольського, метод – це «комплекс дій того, хто навчає, і того/тих, навчаються, які поєднуються в єдину навчальну діяльність, що служать для вирішення певних методичних завдань і досягнення конкретної навчальної мети» [31, с. 139 – 149].

Т. М. Добриніна зазначає, що інтерактивні методи являють собою комплекс педагогічних прийомів та дій, метою яких є організація освітнього процесу, а також формування спеціальних умов для мотивування учнів до творчого й самостійного опанування нової інформації під час взаємонавчання учасників групи між собою та під час комунікації з вчителем [10].

М. В. Кларін описує інтерактивні методи як методи, які спрямовані на взаємодію з товаришами. На його думку, дані методи допомагають налагодити міжособистісні відносини в класі, сприяють значному оволодінню навчального матеріалу, а також чималій активності учня під час освітньої діяльності [14].

Науковці Т. І. Коваль та Н. П. Кочубей розглядають інтерактивний метод як засіб досягнення навчальних цілей, де навчально-пізнавальна активність учня побудована на засадах інтерактивності [15, с. 161].

О. А. Комар стверджує, що методом інтерактивного навчання є систематизований спосіб активної діяльності між усіма учнями під час навчання, направлений на реалізацію та здійснення поставленої мети та дидактичних завдань, що слугує втіленню виховних та навчальних задач, а також надбання учасниками групи навиків спілкування [17].

За даними Т. В. Сердюк, інтерактивний метод – метод, де відбувається активна взаємодія учасника навчання (суб'єкта) з освітнім

середовищем, метою якого є досягнення попередньо встановлених освітніх цілей [26].

Отже, можемо сформулювати визначення, основою яких є вищезазначений аналіз наявних дефініцій інтерактивного методу.

Інтерактивний метод навчання – це спосіб групової, активної взаємодії усіх учасників навчального процесу шляхом спілкування, в ході якого здійснюється загальна взаємна діяльність, мета якої є колективне вирішення окреслених задач, налагодження взаємостосунків, розвитку та вдосконалення творчих здібностей, а також власних умінь, знань, якостей тощо.

Як відомо, виокремлюють велику кількість різноманітних класифікацій інтерактивних методів. Доцентка В. В. Мельник стверджує, що існують превентивні, імітаційні та неімітаційні. До превентивних відносять консультацію, розподіл функцій, формування груп; до імітаційних належить психодрама, дискусія, інсценізація, операційна та ділова гра, «мозковий штурм»; до неімітаційних – семінар, форум, практикум, проблемна лекція тощо [18].

І. М. Мельничук має спільні погляди з доценткою В. В. Мельник щодо класифікації методів [19]. Пометун в «Енциклопедії інтерактивного навчання» пропонує власну класифікацію інтерактивних методів. Дослідниця їх класифікує наступним чином:

1. Методи створення комфортних умов навчання й організації спілкування учнів;
2. Методи мотивації процесу навчання й актуалізації базових знань учнів;
3. Методи опанування нових знань, формування навичок, емоційно-ціннісних орієнтацій та відносин учнів;
4. Методи узагальнення, систематизації знань учнів [21].

О. І. Січкарук розділила методи інтерактивного навчання на дві групи. Перша група – вчитель виступає однією з сторін комунікації, та друга – комунікація здійснюється між слухачами (учнями). Перша група включає – проблемну лекцію, лекцію з бесідою чи дискусією, семінар-обговорення, семінар «питання-відповідь», консультацію, дискусію з провокативними питаннями. Друга – дискусію, бесіду, кейс-метод, «мозковий штурм», круглий стіл, рольову, дидактичну та ділову ігри, проєкт, бізнес-симуляцію. Застосування цих методів може бути як і окремо, так і вкупі [28].

Пропонуємо розглянути методи інтерактивності А. Клімович, яка подала власну класифікацію не тільки методів, а також і технік [23, с. 84 – 85].

Та спочатку, розмежуємо поняття «метод» та «техніка», адже вони є схожими і їхнє застосування можливе в тому випадку, коли існує певна система дій для досягнення визначених цілей. Проте, під «методом» ми розуміємо дослідження явищ та фактів за попередньо зазначеними нормами. Під «технікою» – коли говоримо про означений спосіб реалізації задач та завдань. Виходить, що поняття «техніка» не є таким загальним та більш широким як «метод» [23, с. 83].

1) *Метод дискусії*, мета якого є навчити слухати учасників бесіди, виражати особисту думку, формулювати аргументовані відповіді, узагальнювати обговорене. До даного методу відносять наступні техніки:

- Дебати «за і проти»;
- Експертні дебати;
- Дискусія на бали;
- Покер критеріїв;
- МЕТА план;
- Акваріум.

- 2) *Входити в роль*. Мета цього методу наступна: навчити учнів розбиратися в різноманітних типах поведінки співрозмовників, виражати власні почуття, а також підвищення рівня навичок спілкування. Сюди входять такі техніки як:
  - Мініатюри;
  - Анкети;
  - Навчальні та рольові ігри;
  - Вистави.
- 3) *Розбір та вирішення задач*, мета – навчити точному аналізу проблем, визначати доречні аргументи, встановлювати пріоритети, знаходити шляхи розв’язання проблем. Техніки:
  - Case-метод (аналіз ситуації),
  - Дерево висновків,
  - Мозковий штурм,
  - Формальна група,
  - «СВОТ» аналіз.
- 4) *Навчальний процес в групах*, де основною метою є формування навичок колаборації, взаємодопомоги, відповідальності, а також вдосконалення умінь комунікації. Для цього методу характерні різноманітні техніки, а саме:
  - Естафета,
  - Мереживо,
  - Снігова куля,
  - Плакат-висновок.
- 5) *Метод проєкту*, мета – об’єднання набутих знань в різних ситуаціях із шкільними знаннями, формування навичок творчого мислення, навичок самостійного вирішення поставлених задач, навичок аналізу та обробки інформації, умінь адекватної самооцінки, вміння організації власної та колективної роботи,

удосконалення та розвиток таланту керування, а також особистих вподобань, практичне застосування умінь та навичок. Містить в собі величезну кількість різних технік і прийомів.

- 6) *Завдання між станціями.* Цілю даного методу є формування навичок осмислення прочитаного, пошуку потрібного матеріалу, аналізу отриманої інформації, вмінь планування та організації часу та роботи. Поєднує в собі різноманітні техніки. Завдання повинні бути розроблені у такий спосіб, щоб учні формували та розвивали власні вміння та навички.
- 7) *Папка,* мета якого формування навичок пошуку та накопичення потрібного матеріалу, вмінь систематизування та самооцінки. Тематика папки може бути різною, а також розроблена для того, щоб спостерігати та контролювати розвиток учнів під час групової та індивідуальної роботи.
- 8) *Візуалізація,* мета методу – вдосконалення навичок думати асоціативно, зрозуміло інтерпретувати поняття, а також знаходити та виділяти квінтесенцію в тексті, збагачення активної лексики учня. Цей метод об'єднує наступні техніки:

- Асоціативні карти;
- Карти роздумів;
- Комікси;
- Головоломки;
- Афіші;
- Спектаклі.

Розглянувши вищезазначену класифікацію інтерактивних методів, перейдімо до певних технік та проаналізуємо їх більш детально, враховуючи всі тонкощі та особливості.

В процесі техніки рольової гри учасники долучаються до реальних, життєвих ситуацій та грають ролі, уявляючи себе видуманими

персонажами, при цьому не одержавши готову роль. Учасникам надається стисла характеристика персонажа, а також детально описана подія, в якій цей персонаж з'явився. Знаючи ситуацію, учасники групи без труднощів демонструють історію, водночас ілюструючи поведінку умовного героя, а також висловлюючи його емоції та почуття. Дана техніка допомагає учням розкрити свої творчі здібності, здатність адекватного розуміння своїх почуттів та їх вираження, одночасно не відчуючи страху щодо критики або насмішок інших учасників. Крім цього, гра дає можливість зрозуміти та віднайти шляхи вирішення подій, близьких до життєвих [8, с. 74].

Техніка «мозковий штурм» або «мозкова атака» активізує творче мислення учасників групи, а також дає змогу кожному винаходити нестандартні, фантастичні, а й навіть абсурдні рішення проблеми. Суть методу полягає в тому, що перед учнями постає проблема, ознайомившись з якою, кожен активно пропонує власні ідеї її вирішення за короткий проміжок часу [20, с. 45]. Виокремлюють три етапи проведення даної техніки:

Перший етап – організація проблемного питання та висвітлення його перед учасниками.

Другий етап – є основним, в якому відбувається винайдення та створення нелогічних та нереалістичних ідей. Головна особливість цього етапу – не якість ідей, а їхня кількість.

Третій – аналіз та обговорення всіх пропозицій, виділення актуальних й особливих ідей [20, с. 45 – 46].

На нашу думку, ця техніка найбільше підходить для вирішення неточних задач, однак для вирішення питань у ході дискусії – аж ніяк, оскільки учасники диспуту повинні аргументувати власну точку зору.

Застосовуючи техніку «акваріум», вдосконалюються навички спілкування в невеликих групах, вміння відстоювати власну позицію.

Група складається з трьох або чотирьох учнів. Декілька з них сидячи в колі, обговорюють заздалегідь підготовлену ситуацію, натомість інші просто спостерігають. Спостерігачі повинні аналізувати диспут, спираючись на вибір та результативність аргументів. Водночас учитель не має можливості долучатися. Проте, спершу педагог повинен обов'язково оголосити час проведення дискусії, а потім вже розпочинати. Учні міняються місцями після того, як дебати закінчилися. Наприкінці всіх обговорень, вчитель підсумовує та коментує плюси і мінуси у ході групової роботи в так званому «акваріумі» [7, с. 107].

«Карта роздумів» або «ментальна карта» допомагає розвивати увагу, пам'ять, критичне та креативне мислення учнів, а також навчають їх вилучати та структурувати головне з майбутнім відтворенням. За допомогою даної техніки, учням легше та простіше розуміти та запам'ятовувати новий матеріал в графічній формі, а саме у формі малюнків, ілюстрацій, блоків, відеоматеріалів, гіперпосилань тощо. Особливість цієї техніки – реалізація принципу наочності, де учні мають можливість з першого погляду опанувати зміст [16].

Отже, багато хто з науковців займається дослідженням інтерактивних методів, пропонуючи різноманітні визначення понять, а також класифікації. Інтерактивний метод навчання – форма активної діяльності всіх учнів під час навчання, яка характеризується їхньою взаємодією на основі спільної роботи, а також націлена на загальне досягнення раніше обраних завдань. Було визначено, що головними методами інтерактивного навчання є кейс-метод, «мозковий штурм», дидактичні та рольові ігри, дискусія, бесіда, проблемна лекція, семінар-обговорення, метод проєкту тощо. Застосування даних методів сприяє підвищенню рівня навчання, забезпечує формування вмінь та навичок неважким та цікавим шляхом, розвиток творчих здібностей учнів. Вони

мотивують та заохочують учнів, оскільки об'єднують навчальний процес з грою.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1 Case-study як метод інтерактивного навчання англійської мови в ліцеї

Кейс-метод вперше був запроваджений в 1870 р. науковцем Х. К. Ленгделлем в юридичній школі Гарвардського університету. Дослідник керувався методом Сократа, одночасно розвиваючи його та застосовуючи в роботі судових процесів. З часом метод кейсів використовувався в Гарвардській бізнес школі, а в 1925 році було надруковано перші приклади кейсів. Нині виокремлюють Гарвардську (Америка) та Манчестерську (Європа) школи case-study. Метою американської є знаходження одного правильного вирішення питання, а європейської – великої кількості шляхів рішення [25].

Метод кейсів у наш час вважається актуальним та ефективним засобом вирішення проблем в процесі навчання. Питанням дослідження case-study присвячено багато наукових робіт. Крім цього, даним питанням займалися чимало зарубіжних вчених, а саме Дж. Ерскін, Е. Монтер, М. Норфі [25].

Варто відмітити, що в 1992 році кейс-метод був вперше представлений в Україні вченими Гарвардського університету [30]. Вітчизняні науковці з кожним роком приділяли все більше уваги використанню кейсів, водночас посилаючись на праці та досвід закордонних науковців. Серед українських дослідників, які працювали над вивченням методу, є О. І. Сидоренко, Ю. П. Сурмін, В. В. Лобода, В. І. Чуба [25].

На думку доцентки І. В. Андрощук, кейс – це зображення життєвої ситуації, події якої мали місце в різних сферах та відображені вчителем з метою створення дискусійного обговорення, а також заохочення учнів до більш докладного аналізу та розв’язання проблеми. Також дослідниця називає кейс-метод «повчальним випадком» і вважає, що це опис реально існуючої ситуації [1].

За даними Н. П. Волкової, кейс – це «опис реальної ділової й життєвої ситуації, що звичайно передбачає ухвалення рішення, використання можливості або подолання проблем, які постають перед фахівцем» [7, с. 67].

Кейс-метод має суттєві відмінності від традиційних методів, керуючись наступними принципами:

- ✓ Організація освітнього процесу, основою якого є врахування індивідуальних особливостей кожного учня.
- ✓ Принцип ситуативності, де навчання базується на ситуаціях, в яких учні самостійно знаходять вирішення проблеми.
- ✓ Принцип продуктивності, де учні вивчають новий матеріал, додаючи його до попередньо пройденого.
- ✓ Надання необхідних наочних матеріалів в значному обсязі.
- ✓ Принцип самоорганізації, де формуються навички організації власної діяльності.
- ✓ Принцип активної взаємодії вчителя й учнів [7, с. 68].

Багато дослідників та науковців вважають, що основне завдання методу кейсів – це формувати в учнів навички знаходження шляхів вирішення проблем життєвих ситуацій. Крім цього, чимало хто з них, пропонують різні класифікації методу.

А. М. Долгоруков висуває власну класифікацію кейсів [11]:

Таблиця 2.1.

Класифікація кейсів

№	Принцип класифікації	Типи кейсів
1.	За формою дослідження	- Пошуковий - Описовий - Роз'яснювальний
2.	За використанням	- Ілюстративний - Дидактичний - Дослідний - Аналітичний
3.	За видом організації	- Індивідуальний - Офіційний - Колективний
4.	За існуючим сюжетом	- Сюжетний - Безсюжетний
5.	За непостійною послідовністю	- Кейс-згадка - Кейс-прогноз
6.	За структурою	- Одиничний - Множинний
7.	За стилем подання матеріалу	- Стандартний - Кейс-презентація
8.	За типом систематичності	- Питальний - Кейс-завдання
9.	За обсягом	- Міні-кейс - Макро-кейс

Н. П. Волкова виділяє наступні типи кейсів:

- *Кейс-випадок*, який описує конкретну подію чи демонструє якусь ідею.
- *Кейс-задача*, який визначає теоретичне або міжпредметне завдання.
- *Кейс-вправа*, який розповідає про певне питання, використовуючи його у формі виховного засобу.
- *Кейс-ситуація*, який займається аналізом проблеми [7, с. 68].

До того ж, виокремлюють практичні, навчальні та науково-дослідні кейси. Розглянемо кожен вид кейсів більш детально.

- *Практичні кейси* мають бути наочними та детальними, вони зображають реальну ситуацію у ході навчання. Головною метою даних кейсів є закріпити в учнів знання та навички, а також допомогти знаходити шляхи вирішення певних питань.
- *Навчальні*, на противагу практичним, не мають практичного значення. Вони є неприродними та мають на меті навчити помічати характерні особливості проблемних ситуацій. А також такі кейси розвивають навички аналізу ситуації шляхом застосування типової аналогії.
- *Науково-дослідні кейси* характеризуються аналізом життєвої ситуації, знаходженням вирішення питання, колективною роботою над спільним рішенням. Метою кейсів є здійснення учнями дослідницької діяльності. Під час роботи з ними, застосовуються різноманітні статті з Інтернету, тексти художньої літератури тощо [12].

Отже, у вчителя є широкий вибір кейсів завдяки вищеописаним класифікаціям. Педагог має можливість підібрати кейси, які відповідають певному віку та індивідуальним рисам кожного учня, дидактичній цілі та рівню знання англійської мови. Кейс-метод є

засобом використання на практиці теоретичних знань, а також потребує гарного володіння англійської мови та навичок критичного мислення. Таким чином цей метод краще всього використовувати на середньому етапі навчання.

Для того, аби результат застосування кейс-методу був на найвищому рівні, вчителю потрібно правильно та логічно підготувати кейс, враховуючи тему уроку, форму роботи під час заняття (групову або індивідуальну), вікові особливості, актуальність теми. Крім цього, кейс повинен містити проблемну ситуацію з обов'язковими варіантами вирішення цього питання.

Розглянемо основні етапи роботи з даним методом.

1. Визначення теми, вибір проблемної ситуації (яка відповідає темі уроку), розробка структури кейса. Цей етап вчитель організовує до початку заняття, тобто завчасно.
2. Учні ознайомлюються з поставленою ситуацією у формі презентації з ілюстраціями, відеоматеріалів, фрагментів текстів тощо. Поділ учасників на групи та подальший аналіз, який включає обговорення та пошук шляхів вирішення проблеми. Участь та допомога педагога на даному етапі не відбувається.
3. Презентація результатів, де учасники групи демонструють позитивні та негативні сторони виконаної роботи. Презентація може бути як публічною (вдосконалення навичок виступу на публіку), так і непублічною (вдосконалення навичок підготовки текстового звіту).
4. Дискусія, обговорення плюсів та мінусів попередньо прийнятих рішень щодо проблемної ситуації.
5. Оцінювання вчителем колективної праці та індивідуальної роботи кожного учня. Якщо, в ході роботи, був використаний кейс на основі реальної ситуації, то викладач повинен повідомити як

насправді треба вирішити питання; якщо це видуманий кейс, він повинен висунути свій варіант розв'язання проблеми [22, с. 38 – 40].

Таким чином, ми визначили, що кейс-метод – це будь-яка реальна ситуація, яка містить в собі проблему, шляхи вирішення якої знаходять учні, аналізуючи та обговорюючи в груповій роботі.

Існують п'ять основних етапів роботи з кейс-методом, а саме: етап вибору проблемної ситуації; етап ознайомлення та аналізу кейсу; презентація результатів; етап дискусії; оцінка та коментарі вчителя.

Ми розглянули декілька класифікацій кейсів, серед яких кейси за Н. П. Волковою. Дослідниця виокремлює кейс-випадок, кейс-задачу, кейс-вправу та кейс-ситуацію.

2.2 Методичні рекомендації щодо застосування кейсів на уроках англійської мови

Проаналізувавши основні переваги кейс-методу, можемо стверджувати, що їх застосування дає ефективні результати під час засвоєння учнями нового матеріалу. У ході заняття, основою якого є кейси, учні посідають центральне місце, а вчитель тільки допомагає в процесі розв'язання проблемного питання. Тобто впровадження даного методу є чимало важливим в сучасний навчальний процес. Нижче пропонуємо приклади кейсів, спеціально розроблені для уроків англійської мови.

Кейс «Which is worse: Flood or Wildfire?»

Урок узагальнення з теми «Natural disasters». Тему обрано для учнів 10 класу відповідно до навчальної програми.

Мета заняття – узагальнення та поглиблення знань, розвиток навичок пошуку та виділення головного в тексті, удосконалення навичок колективної та індивідуальної роботи.

Робота з кейсом, етапи:

1. У ході роботи з основною темою «Natural disasters», кожен учень індивідуально визначає для себе найнебезпечнішу природну катастрофу. При цьому в кожного своє бачення найнебезпечнішої, а тому думки не збігаються. На початку уроку перед учнями постає проблема заняття «What type of natural disaster is the most dangerous?». Учні висувають власні погляди, обговорюють та визначають проблему «Which is worse: Flood or Wildfire?». Для ефективної роботи з цим кейсом, учням необхідне попереднє опанування лексики на потрібному рівні.

2. Учні діляться на 2 групи, де 1 група – додержуються однієї думки щодо проблеми («Flood is more harmful and dangerous»), а 2 – іншої («Wildfire is more harmful and dangerous»).

3. Учні роздаються тексти кейсу. Кожному необхідно ознайомитись з матеріалами, водночас учасники можуть застосовувати інформацію з Інтернету. Спираючись на пройдений та текстовий матеріал, учні знаходять шляхи вирішення проблемної ситуації.

Текстовий матеріал для першої групи:

Floods are a natural phenomenon when large areas of land are temporarily inundated with a huge amount of water.

Floods bring with them numerous problems, including the death and injury of many people and animals, destruction of infrastructure, residential buildings, bridges, roads, power lines and power plants, destruction or spoilage of agricultural products, fertilizers, and fodder crops. As infrastructure is damaged and disrupted, some economic activities may be suspended, and local residents may have to leave their properties. The structure of the soil, the topography of the area is changing. In most cases, floods cause landslides, avalanches and salt flows. Furthermore, floods lead to disruption of industries where people lose their livelihoods. People face

such problems as the loss of drinking water, electricity, communications, transport, and the provision of medical services [34].

The main causes of floods include: excessive rains, melting snow and glaciers, storm surges, tsunamis, earthquakes, monsoons, river overflow and the destruction of dams. Moreover, a flood can occur due to the sudden release of abundant groundwater to the surface [33].

Текстовий матеріал для 2 групи:

Wildfires or forest fires can be caused by natural and artificial causes.

The main natural causes include lightning, volcanic eruptions, sparks from rock falls, and spontaneous combustion.

Each of them is a source of ignition of dry grass or trees. Favorable conditions for the spread of a wildfire are caused by high temperature, low humidity, a large number of combustible materials, etc.

Describing artificial causes, it can be noted that they are caused by humans. These include a flame, unattended campfires, firework, cigarette, arson, electric spark, equipment failure, or any other source of ignition. A forest fire can start when the blaze comes into contact with any flammable material in the forest due to human negligence or malicious intent.

Wildfires are the major reason for land degradation and have multiple adverse ecological, health, social and economic consequences, including:

- ✓ *loss of precious forest resources;*
- ✓ *the erosion of catchment lands;*
- ✓ *disappearance of plants and animals;*
- ✓ *death of people and loss of homes;*
- ✓ *loss of habitat for wild animals and depletion of wildlife;*
- ✓ *destruction of soil in the fire area;*
- ✓ *soil erosion affecting soil productivity and fertility;*
- ✓ *global warming;*
- ✓ *lung and other diseases due to smoke and ash[32].*

4. Учні починають працювати, ознайомлюючись та аналізуючи матеріал кейсу. Водночас учасники кожної групи визначають керуючого в ході роботи та того, хто буде виступати під час оголошення результатів. Відбувається активне обговорення та знаходження інформації.

5. На останньому етапі відбувається висвітлення результатів дослідження питання у формі таблиці та колективна дискусія. Коментарі та оцінка вчителя. Після того, як учасники групи розглянули та обробили матеріал, вони вирішують проблемне питання: яка природна катастрофа є небезпечнішою – повінь або лісова пожежа. Заповнивши таблицю, оратор від кожної групи представляє думку, водночас пояснюючи свій вибір.

Таблиця 2.2.

Which is worse?

	Flood	Wildfire	Which is worse
Causes			
Types			
Ways to prevent			
Consequences			

Кейс «Study Abroad. Its pros and cons»

Тема уроку відповідає нормам навчального плану англійської мови в 11 класі, а також відноситься до основної теми «Job and Profession».

Мета уроку – повторення та удосконалення лексичних навичок, розвиток навичок роботи з текстами, індивідуальної та групової роботи.

Етапи роботи:

1. На початку уроку учні дивляться відео, яке допоможе їм визначити тему заняття та проблемну ситуацію. Після сформованої проблеми, учням задаються питання з теми (входження в іншомовну атмосферу).

- Where would you like to study?
- What do you think is the most famous university in the world?
- In your opinion, where is education better? Why?
- Are you satisfied with the educational system in your country?

(Providing educational services, availability of a campus, tuition and accommodation prices, etc.)

- Is it important for you to have your family close by, or vice versa?
- Would you like to study and travel?

2. Перед учнями постає кейс (ознайомлення).

Every year, the trend of getting education abroad is gaining momentum. Currently, there is a huge number of globally popular universities with the highest rating. For someone, entering one of them is a dream. Someone sees only the positive sides, but there will always be negative ones. So, is it worth it? Your task is to research this issue and identify all the advantages and disadvantages of studying abroad. Justify your answer.

3. Наступний етап – учні ознайомлюються з матеріалами проблемної ситуації. В даному випадку матеріалами слугують висловлювання студентів, які діляться власним досвідом навчання за кордоном. На основі підготовленого матеріалу, Інтернет ресурсів та власного досвіду учні складають список плюсів та мінусів освіти за кордоном.

✓ *Kate*

Chinese language translator, studied for 2 years in Beijing, China.

«I would recommend studying abroad, because it was a great opportunity for me to find a high paid job in China. I founded new friends, visited the most prominent monuments, such as The Great Wall of China. I adore travelling, so I have already been to many unusual places here. Furthermore, I fell in love with the local culture and people. Through studying abroad, I realized that I want to continue studying Chinese.»

✓ *Anna*

International relations, studied for 1 year in Stockholm, Sweden.

«I suggest study abroad, but if you don't know the language of the country, it will be really tough for you. It was an interesting experience, I made new friends, but I really missed home, family and old friends. People are extremely kind and welcoming there, I learned about their customs, but I missed my traditional celebrations of various holidays, especially religious ones. I believe that if there is an opportunity to study abroad again, I will stay in my native country.»

✓ *Jake*

Faculty of Biological Sciences, studied for 6 months in Ankara, Turkey.

«I have always dreamed of studying in Turkey and my dream came true. I had a highly active student life. It was full not only of interesting lessons, but also of incredible vacation. We visited various museums, scientific laboratories and huge chemical enterprises during classes. We played basketball every Wednesday and I traveled with new friends to Istanbul or we went to the beach on weekends. I was never afraid of something new, so everything came easily to me. It was the best experience of my life.»

✓ *Christopher*

Journalist, studied for 3 months in Berlin, Germany.

«It was an unusual experience for me. I realized what independence is. Germany is too bureaucratic country, so it was weird and uncommon for me. The cuisine, traditions and mentality are incredible. However, my expectations were not fulfilled. Why? Because accommodation and transportation prices are incredibly high, and I had extremely noisy neighbors, I never got enough sleep. Maybe these are small things, but I will always remember this period of my student life.»

4. На даному етапі учні діляться на 2 групи. Починається колективна робота. Учасники першої групи формулюють переваги, учасники другої

– недоліки. Обом командам потрібно підготувати аргументовані відповіді та довести власну точку зору.

The task of the first group is to determine the main benefits of studying abroad and fill in the table using the handout and own experience. Moreover, you can use Internet resources to find as much interesting information as possible. Discuss and justify your opinion.

Таблиця 2.3.

Advantages of studying abroad

№	Advantages	And why?
1.		
2.		
3.		
4.		

The task of the second group is to determine the major disadvantages of studying abroad and fill in the table using the handout and your own experience. Furthermore, you can use Internet resources to find as much interesting information as possible. Discuss and justify your view.

Таблиця 2.4.

Disadvantages of studying abroad

№	Disadvantages	And why?
1.		
2.		
3.		
4.		

5. Наприкінці учні презентують відповіді та вирішення проблемного питання, а також ведуть загальний диспут. Вчитель коментує та оцінює виконану роботу.

Кейс «Famous British Landmarks»

Мета уроку – узагальнення знань з теми «Great Britain», удосконалення навичок комунікативної компетентності та навичок писемного мовлення, навиків групової та індивідуальної роботи.

Наступні етапи:

1. Підготовка вчителем матеріалу кейсу; повідомлення теми заняття за декілька днів. Оскільки матеріали кейсу великі за розміром, тексти роздаються учням завчасно. Вдома кожен має можливість особисто ознайомитись, так як рівень знань у всіх різний. Після проведення самостійного аналізу матеріалів кейсу колективна робота та дискусія буде в рази активнішою та ефективнішою.

2. Ознайомлення з кейсом.

Imagine that you are journalists of a local newspaper. Your task is to choose one of the most significant monuments of Great Britain and write an article «History of the most outstanding sights in UK». Take into account the location of the landmarks, the history of the monument (when and by whom it was built), interesting facts. You can use online resources, handouts, textbooks. After you have processed the information, prepare it in the form of an article and present it.

3. Вчитель розподіляє клас на дві групи. Використовуючи вже готовий матеріал та Інтернет, учасники кожної групи повинні проаналізувати інформацію про історію найвизначніших пам'яток Великобританії та подати це у вигляді статті.

Big Ben

The history of Big Ben is closely related to the Palace of Westminster, built in the 11th century during the reign of Cnut the Great. The Clock Tower

entered the architectural ensemble only in the 13th century and was originally made of wood.

In the autumn of 1834, there was a severe fire that caused great damage not only to the wooden tower, but also to the entire architectural complex. Therefore, the parliament decided to completely rebuild the building. In 1836, the architect Charles Barry, a supporter of Italian style architecture, proposed his own project in co-authorship with the neo-Gothic architect Augustus Pugin. Their project was approved. The Clock Tower was not included in the author's project. The idea of its construction was proposed by Augustus Pugin.

The construction of the complex began in 1843 and ended in 1858. The height of the built tower together with the spire was more than 96 meters (higher than the American Statue of Liberty). The interior decoration is made of Norman stone.

An interesting fact is that when the London Underground was being built, the tower leaned as much as 22 centimeters. The tower is constantly exposed to temperature changes. That is why the building oscillates in the western and eastern directions [3].

Buckingham Palace

Buckingham House was built at the beginning of the eighteenth century by order of the first Duke of Buckingham. From the very beginning, the palace was intended for a family and did not have large dimensions. Duke Buckingham did not live in the building, because he did not like it.

After 57 years, the estate was purchased by the monarch George III. The king immediately decided to make changes to the house, and therefore he invited famous English architects. They proposed to preserve the old building and to add similar ones to it. Due to the reconstruction, the palace changed both its external and internal appearance. The king wanted a library, so several rooms were set aside for books.

During the reign of Queen Victoria, Buckingham Palace became the official residence. The queen also made changes in the appearance of the palace. The procession was moved and decorated with an arch. The total area of the entire complex is twenty hectares. The palace itself occupies three hectares, and the other space was chosen by an incredible English park. More than 600 people monitor order in the palace, where most of the staff live in the palace itself [4].

Windsor Castle

Windsor Castle is considered to be the oldest castle in the world and one of the main residences of the Monarch. The castle is located in Berkshire, England. The construction of Windsor Castle began in 1070 by William the Conqueror. During the reign of Henry I, the castle was considered a military fortification, and during the reign of Edward III, the castle turned into a Gothic palace.

During the civil war, namely 1642-1651, the castle served as a military headquarters and was also a prison for Charles I. During the restoration of the monarchy in 1660, Charles II rebuilt most of Windsor Castle. He was helped in this by the architect Hugh Trawn, who created many extravagant interiors in the Baroque style, which were previously admired.

After a period of neglect during the 18th century, George III and George IV renovated and restored Charles II's palace at enormous expense, producing the existing Rococo, Renaissance and Baroque apartment designs.

During the reign of Queen Victoria, several minor changes were made to the castle, which became the center of royal entertainment for most of her reign [6].

4. Презентація команд своєї статті. Групова дискусія, де вчитель разом з учнями обирають найкращий опис історії популярних пам'яток.

Отже, використовуючи case-study на уроках англійської мови вчителю необхідно логічно й правильно організувати кейс, а також

дотримуватись норм сучасної методики викладання, для того, аби застосування цього методу було продуктивним та ефективним на найвищому рівні. Ми розробили три кейси, які охоплюють результативні справи та сприяють узагальненню, поглибленню знань з теми, розвитку комунікативної компетентності та навичок писемного мовлення, а також удосконалення навичок аналітичного мислення, роботи в групах та індивідуальної роботи, навиків пошуку та виділення головного в текстових матеріалах.

ВИСНОВКИ

У результаті здійсненого дослідження за поставленими завданнями маємо змогу зробити такі висновки.

Було проаналізовано особливості інтерактивності в освітньому процесі, а також її ефективність у ході навчання. Встановлено, що інтерактивне навчання – це особливий спосіб організації навчальної діяльності учнів в комфортній для всіх атмосфері, де кожен може проявити творчі та розумові здібності й відчувати особистісний успіх під час занять. Основою інтерактивності є активна взаємодія вчителя з учнями, де головним є принцип паритетності, а також взаємодія учнів один з одним.

Розглянуто п'ять головних принципів інтерактивного навчання, а саме принцип активної взаємодії учасників групи, принцип зворотного зв'язку, принцип дослідження та аналізу ідей та фактів, довіра у ході комунікації та принцип рівноправності між педагогом та учнями. Всупереч традиційному навчанню, інтерактивне сприяє формуванню й розвитку навичок аналітичного та творчого мислення, об'єднання окремих подій в причинно-наслідкові ланцюжки. Тобто такі навички, які знадобляться та можуть бути корисними в реальному житті, а не тільки під час заняття. За допомогою інтерактивних методів учні можуть опанувати набагато більше інформації, адже дані методи підвищують активність кожного.

З'ясовано, що інтерактивний метод навчання – це форма активної взаємодії всіх учасників колективу під час навчального процесу, яка має на меті загальне досягнення поставлених задач. Було розглянуто інтерактивні методи та їх основні цілі за класифікацією А. Клімович. Дослідниця виокремлює метод дискусії (до якого входять техніки дискусія на бали, акваріум, покер критеріїв, дебати «за і проти», МЕТА план), метою якого є навчити учнів слухати один одного та

аргументовано висловлюватися; входження в роль (мініатюри, вистави, анкети, навчальні та рольові ігри) розвиває та вдосконалює комунікативні навички; розбір та вирішення задач (кейс-метод, мозковий штурм, дерево висновків, «СВОТ» аналіз) навчає докладному аналізу задачі та знаходженню вірних шляхів їх розв'язання; навчальний процес в групах (мереживо, естафета, снігова куля, плакат-висновок) формує навички відповідальності, співпраці та взаємодопомоги; метод проєкту дає змогу учням навчитися планувати власний час та роботу, розвинути вміння адекватної самооцінки своєї роботи, навички творчого мислення та навички аналізу матеріалу; завдання між станціями формують та вдосконалюють навички розуміння прочитаного, підбору та аналізу потрібної інформації; метод папки формує навички пошуку та синтезу різноманітних інформаційних джерел, а також їх систематизації; метод візуалізації (карти роздумів, головоломки, комікси, асоціативні карти, афіші) навчає асоціативному мисленню, правильно інтерпретувати текст та виділяти в ньому квінтесенції.

Визначено, що дослідженням інтерактивного методу case-study займалась велика кількість науковців, які вважали, що кейс віддзеркалює реальну життєву ситуацію. Кейс-метод включає в себе проблему, де учні, шляхом аналізу й обговорення, знаходять варіанти її розв'язання. Вчителю необхідно правильно розробити кейс, звертаючи увагу на вікові та індивідуальні особливості учнів, актуальність теми заняття, форму роботи у ході уроку. В цьому випадку застосування case-study буде ефективним.

З'ясовано, що існують практичні кейси, мета яких є закріплення знань та навичок в учнів; навчальні кейси, які навчають помічати особливості проблемних ситуацій; науково-дослідні кейси розвивають навички аналізу, пошуку вирішення проблем та привчають учнів до колективної роботи над спільним рішенням. Охарактеризовано основні

етапи роботи з кейс-методом, а саме етап вибору проблемної ситуації відповідно до теми заняття, етап ознайомлення учнів з проблемою та обговорення й пошук шляхів її вирішення, етап презентації результатів, етап дискусії та етап оцінювання вчителем виконаної загальної та індивідуальної роботи учнів.

На основі проаналізованого методу case-study було розроблено кейси для їх подальшого застосування на уроках англійської мови в ліцеї, які сприяють узагальненню та поглибленню знань з теми заняття, розвитку навичок комунікації та писемного мовлення, навичок пошуку та вилучення квінтесенції в текстах, удосконалення навиків аналітичного мислення, роботи в колективі та індивідуальної роботи.

Отже, інтерактивне навчання в освітньому процесі є більш результативним, чим традиційне. Оскільки інтерактивне має на меті допомагати учням відкрити, розвивати, а також удосконалювати творчі та розумові здібності. За допомогою кейс-методу учні стають більш активними, творчими, відповідальними та готовими до співпраці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук І. В. Використання кейс-методу в процесі підготовки майбутніх педагогів : зб. наук. пр. Хмельницький, 2013. № 1. С. 181-188.
2. Антонян І. М., Попович Н. Г. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти. *Лінгвістика*. К., 2019. Вип. 40. С. 108-116.
3. Біг-Бен – цікаві факти. URL: <http://surl.li/dssje> (дата звернення: 15.10.2022).
4. Букінгемський палац – цікаві факти. URL: <http://surl.li/dssjp> (дата звернення: 15.10.2022).
5. Використання інтерактивних методів навчання під час проведення занять з цивільного права та процесу : навч.-метод. посіб. / Р. Я. Демків та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 188 с.
6. Віндзорський замок, Англія: фото, опис, історія, де знаходиться, як дістатися. URL: <http://surl.li/dsskc> (дата звернення: 17.10.2022).
7. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навч.-метод. посіб. Дніпро : Університет ім. Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
8. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. К. : Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.
9. Годованець Н. І., Леган В. П. Короткий огляд інтерактивних методів навчання іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота*. 2017. № 1. С. 60-61.

10. Добриніна Т. М. Інтерактивне навчання в системі вищої освіти : монографія. Новосибірськ : НДПУ, 2008. 183 с.
11. Долгоруков О. М. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения. URL: <https://evolkov.net/case/case.study.html> (дата звернення: 19.09.2022).
12. Кавтарадзе Д. Н. Обучение и игра: введение в интерактивные методы обучения. Москва : Просвещение, 2009. 173 с.
13. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии: анализ зарубежного опыта : учеб. пособ. Рига : НПЦ «Эксперимент», 1998. 180 с.
14. Кларин М. В. Интерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта. *Педагогика*. 2000. № 7. С. 7-12.
15. Коваль Т. І., Кочубей Н. П. Інтерактивні технології навчання іноземних мов. *Наукові записки НДУ ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 7. С. 160-163.
16. Колтунович Т. А., Поліщук О. М. Використання ментальних карт як засобу візуалізації у процесі викладання соціальної психології. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2019. № 7.1. С. 19-26.
17. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Умань, 2011. 512 с.
18. Мельник В. В. Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 23 (133). С. 15-35.
19. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2011. 585 с.
20. Мергель Т. В. Застосування інтерактивного методу «мозкового штурму» у навчальному процесі. *Медицина освіти*. 2015. № 4. С. 44-47.

21. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання : наук.-метод. посіб. К. : Видавництво А.С.К., 2007. 142 с.
22. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / за ред. О. І. Пометун. К. : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
23. Порадник для тренера : підручник / Б. Валькевич та ін. Бялисток : «Отрдрук», 2007. 134 с.
24. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 15.09.2022).
25. Рибачук-Ярова Т. В. Історія виникнення кейс-методу та його сутність. URL: <http://surl.li/dpatb> (дата звернення: 22.09.2022).
26. Сердюк Т. В. Інтерактивні технології навчання суспільних дисциплін як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Кривий Ріг, 2010. 20 с.
27. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика : навч.-практ. посіб. / упоряд. : О. Сидоренко, В. Чуба. К. : Центр інновацій та розвитку. Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2001. 256 с.
28. Січкарук О. І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі : навч.-метод. посіб. К. : Таксон, 2006. 88 с.
29. Староста В. І., Попадич О. О. Методи традиційного та інтерактивного навчання: ставлення до них майбутніх учителів. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Педагогіка*. 2018. № 1 (20). С. 94-100.
30. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник НАДУ*. 2015. С. 19-28.

31. Тарнапольський О. Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник / за ред. О. Б. Тарнапольського, М. Р. Кабанової. Дніпро : Університет ім. Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
32. Causes, Effects and Brilliant Solutions to Growing Problem of Wildfires. URL: <http://surl.li/dssft> (дата звернення: 19.10.2022).
33. Floods. URL: <http://surl.li/dssil> (дата звернення: 20.10.2022).
34. What are the consequences of floods? URL: <http://surl.li/dssgy> (дата звернення: 20.10.2022).